

Nr 14.

Ankom till riksdagens kansli den 9 februari 1928 kl. 3 e. m.

Utlåtande, angående verkställd granskning av riksgäldskontorets styrelse och förvaltning.

Sedan bankoutskottet tagit kännedom om den av riksdagens år 1927 församlade revisorer avgivna berättelsen om granskning av riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning för tiden 1 juli 1926—30 juni 1927 samt genomläst de protokoll, som blivit förda hos fullmäktige i riksgäldskontoret från och med den 10 januari 1927, intill vilken dag ansvarsfrihet tillerkänts fullmäktige för deras i protokollen antecknade beslut och åtgärder, till och med den 9 januari 1928, får utskottet nu meddela yttrande i anledning av berörda, sålunda verkställda granskning.

1:o.

I likhet med vad under de senaste åren ägt rum hava revisorerna i sin ovannämnda berättelse (sid. 91—242) lämnat redogörelser för vissa enskilda med statslån understödda järnvägsaktiebolag.

Ang. enskilda, med statslån understödda järnvägsaktiebolag.

Av dessa redogörelser framgår, bland annat, att icke mindre än 22 bolag under år 1926 underlåtit att verkställa stadgad räntelikvid och kapitalavbetalning å sina lån från staten. Bland dessa hava 5 bolag, nämligen Uddevalla—Lelångens, Norra Södermanlands, Östra Blekinge, Sala—Gysinge—Gävle nya och Östra Centralbanans järnvägsaktiebolag, efter särskilda medgivanden av riksdagen, fått förfallen skuld å sina statslån kapitaliserad till nya lån.

Av den å sid. 240—241 intagna sammanställningen framgår vidare, att det sammanlagda beloppet av statens utestående förfallna fordringar för lån från allmänna järnväglånefonden och bibanelånefonden under senaste budgetåret ökats från 7,867,738 kronor 71 öre till 8,269,268 kronor 63 öre eller med 401,529 kronor 92 öre.

I överensstämmelse med vad som skett under flera föregående år har på fullmäktiges föranstaltande granskning genom särskilt utsedda granskningsmän verkställts av åtskilliga utav här ifrågakvarande järnvägsbolag, och pågår för närvarande utredning rörande vissa av dessa bolag. I flera fall hava till följd av dessa granskningar och utredningar vederbörande bolag vidtagit åtgärder i syfte att förbättra järnvägens ekonomiska ställning. I andra fall åter har det visat sig nödvändigt, att en mera genomgripande konsolidering genomfördes, med anledning varav framställningar gjorts hos

Kungl. Maj:t, avseende reglering av bolagens skuldförhållanden till staten huvudsakligen genom större eller mindre avskrivningar av bolagets skuld till staten. Förslag i sådant syfte godkändes av 1927 års riksdag beträffande följande bolag, nämligen Mjölby—Hästhalmens nya, Skövde—Axvalls, Varberg—Ätrans, Borgholm—Böda, Slite—Roma och Södra Ölands järnvägsaktiebolag. Enligt vad utskottet inhämtat lära förslag till innevarande års riksdag vara att förvänta i avseende å Mellersta Östergötlands och Falkenbergs järnvägsaktiebolag.

Bland de i revisorernas berättelse omförmälda bolagen hava två, nämligen Lidköping—Kållands och Väderstad—Skänninge—Bränninge järnvägsaktiebolag, trätt i likvidation. Beträffande förstnämnda järnvägsbolag meddela revisorerna, att järnvägen Lidköping—Tun av riksgäldskontoret i april 1927 inropats på exekutiv auktion för statsverkets räkning samt att trafiken å järnvägen enligt särskild överenskommelse tillsvidare handhaves av Lidköping—Håkantorps järnväg. Trafikeringen av järnvägen Väderstad—Skänninge—Bränninge ombesörjes enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande tillsvidare av statens järnvägar.

Vid den granskning utskottet ägnat ovan omförmälda redogörelser ävensom i samband därmed fullmäktiges beslut och åtgärder rörande ifrågasvarande järnvägsbolags statslån har utskottet, som förutsätter, att fullmäktige allt fortfarande med uppmärksamhet följa de statsunderstödda järnvägsaktiebolagens verksamhet och såsom hittills i möjligaste mån söka att tillvarata statens rätt och intressen, icke haft någon anledning till erinran; vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

2:o.

*Ang. åtgärder
i fråga om
riksbyggnaderna å
Helgeands-
holmén.*

Enligt gällande reglementen för riksbanken och riksgäldskontoret äga fullmäktige i dessa båda verk att gemensamt bland annat vidtaga de åtgärder, som erfordras för utförande av riksdagens beslut i fråga om nya byggnader för riksdagen m. m. och riksbanken, allt i överensstämmelse med de närmare föreskrifter, som i särskilda skrivelser den 11 och 12 maj 1888 och den 6 april 1906 blivit av riksdagen meddelade.

Några gemensamma sammanträden mellan bemälda fullmäktige för utförande av ifrågasvarande uppdrag hava, enligt vad för utskottet anmälts, icke ägt rum under den tid, utskottets granskning omfattat; vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

3:o.

*Ang. revisions-
berättelsen
m. m.*

Vad i revisorernas berättelse om granskningen av riksgäldskontorets ställning och förvaltning blivit anført, har utskottet funnit icke vara av beskaffenhet att från utskottets sida påkalla något yttrande; och har ut-

skottet funnit vad vid läsningen av fullmäktiges protokoll förekommit ej böra föranleda någon anmälan eller hemställa; vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

4:o.

I enlighet med föreskriften i § 4 av den för utskottet gällande instruktionen vill utskottet slutligen meddela, att med avseende på riksgäldskontorets ställning och förvaltning under den tid, granskningen omfattat, utskottet ej funnit anledning till erinran samt att utskottet för sin del anser, att ansvarsfrihet bör beviljas fullmäktige.

Ang. ansvarsfrihet för riksgäldskontorets styrelse.

Utskottet hemställer alltså,

att fullmäktige i riksgäldskontoret må tillerkännas ansvarsfrihet ej mindre för den av riksdagens år 1927 församlade revisorer granskade förvaltningen av riksgäldskontoret under tiden 1 juli 1926—30 juni 1927 än även för alla beslut och åtgärder, som finnas antecknade i fullmäktiges protokoll från och med den 10 januari 1927 till och med den 9 januari innevarande år.

Stockholm den 9 februari 1928.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *C. E. Svensson, Gustafsson* i Stensholm, *Pettersson* i Olovstorp, *Enhörning, Lindley, Lindgren, Johansson* i Friggeråker och *Dalberg*; samt

från andra kammaren: herrar *Borggren, Bäcklund, Lovén, Wikström, Kloo, Ryberg, Svensson* i Betingetorp och *Thore*.